

Til kommuner og til byggherrer og planleggere av boliger som søkes finansiert i Husbanken.

PROSJEKTERING AV BOLIGER FOR FUNKSJONSHEMMEDE MED ALVORLIGE BEVEGELSESVANSKER

Generelt

Disse krav gjelder for boliger for sterkt funksjonshemmede. Kravene kommer i tillegg til de krav som gjelder for vanlige boliger for familier eller enslige, se HB-3208 3.74 og HB-3209 1.78.

De mest aktuelle hustyper er småhus i én etasje uten kjeller, vanlig blokkbebyggelse hvor man bare bruker 1. etasje til de funksjonshemmede, eller blokkbebyggelse med heis.

Om finansiering av boliger for funksjonshemmede vises til rundskriv HB-1056.

Areal

Boligene må være dimensjonert for bruk av rullestol. Det godkjennes et tillegg på 10 kvm leieareal i forhold til ordinære boliger.

Maksimalt leieareal i forhold til kapasitet blir etter dette:

Kapasitet		Leieareal		Merknader
Soverom	Seng(er)	Ett plan	flere plan	
1	1	65 kvm		Kan godkjennes for 1 pers. husstand
1	2	75 "		
2	2	80 "		

2	3	85	90 kvm	Kan godkjennes for 2 pers. husstand
2	4	95	100	
3	4	100	105	
3	5	105	110	

3-5	6	115	120	Dimensjonering for stor husstand: 10 kvm pr. pers. over fem.
4-6	7	125	130	
4-7	8 ^x	135	140	
5-8	9	145	150	

^x Boliger med kapasitet for flere enn 8 personer skal planlegges for senere oppdeling.

De funksjonshemmedes husstandsstørrelser er gjennomgående små. Boligarealet forutsettes i det enkelte tilfelle tilpasset husstandsstørrelsen. For boliger beregnet på større husstander gis det dispensasjon etter ovenstående tabell. For spesielle plasskrevende behov vurderes mulighetene for tilleggsareal i hvert enkelt tilfelle. Slike tillegg kan gis for ekstra bad, badstu, treningsrom, kontor og verksted, eventuelt et ekstra beboelsesrom for familiemedlem med psykisk handicap. Behov for dette må dokumenteres.

Beliggenhet

Flerfamiliehus som skal inneholde boliger for funksjonshemmede, må få gunstigst mulig plassering i forhold til kollektive transportmidler og dagligvareforretninger og god orientering i forhold til sol. Uteplassen må være skjermet mot vind og innsyn.

Rullestol

Den mest brukte rullestol måler 65 x 105 cm. Passasjer i rommene må være minst 90 cm, og hovedpassasjer minst 110 cm brede. Plass foran skap og oppbevaringsmøbler må være minst 90 cm - hvis betjeningen skal skje frontalt fra rullestol - minst 130 cm.

For å snu med rullestol kreves fri golvplass på 140 x 140 cm. I soverom hvor rullestolens fotstøtter kan svinges under sengesiden (fri høyde 25 cm fra golv), er 110 cm bredde på svingearealet tilstrekkelig.

Større rullestoler krever bredere dører og større passasje- og svingeareal.

Inngangsforhold, ramper

Boligene må kunne nås uten trinn. Hvis det er nødvendig med rampe, må denne ikke være brattere enn 1:12. Bredden bør ikke være smalere enn 90 cm, og hvis lengden blir over 6 m, må det legges inn repos minst 150 cm langt. Rampen skal føre opp til et horisontalt plan hvor rullestolen kan stå. Det bør være rekkverk på minst én side. Rampen må holdes isfri ved overdekking eller innstøpt varmekilde, eventuelt begge deler. Overflaten må være glisikker.

Det må være en fri plass på minst 170 x 150 cm som er anordnet slik at det blir minst 70 cm plass ved siden av ytterdøren når den åpnes.

Trapper, rekkverk, golvbelegg

Det kan være inngangstrapp i tillegg til rampen. Av hensyn til krykke- og stokkinvalide må det sørges for rekkverk på begge sider av alle trappeløp. Høyere opptrinn enn 16 cm bør unngås, likeså nese på trinnene. I mange tilfelle bør det oppsettes håndlist i ganger, kjøkken, bad og w.c.

Golvbelegg må være glisikkert.

Dører

Ytterdør: Bredde 100 cm. Terskel kan godtas når det ikke er nivåforskjell mellom repos utenfor og golv innenfor døren, terskelhøyde maksimum 25 mm. Dører skal helst være uten terskel, såfremt dette ikke vil stride mot branntekniske krav i byggeforskriftene. Maksimum terskelhøyde 25 mm. Dørbredde 100 cm iflg. NS 1130. Bredde 90 cm kan brukes når døren er uten terskel. Bredde 100 cm anbefales for de mest trafikkerte dører.

Elektriske rullestoler krever større plass og bredere dører, minst 100 cm.

På den siden som døren åpnes mot (hengselsiden), må det være 50 cm plass for rullestolen ved siden av døråpningen slik at døren kan slås opp forbi rullestolen.

For rullestolbruker kan det være en fordel med skyvedører mellom rommene og til skap.

Dører til toalettrom må slå ut.

Vinduer

Vinduer bør være små lette svingvinduer eller 2-rams innslående og forsynt med tvillingglass, slik at de blir lette å pusse. De bør utstyres med vrider ikke over 110 cm over golvet. I stuen bør man ved fastsettelse av brystningshøyden ta hensyn til muligheten for utsyn.

Heiser

I boligblokker bør boligene ha uhindret atkomst til to heiser. Heiskupéen må være 140 x 160 cm, slik at rullestolen kan snu. Håndlister på kupéens tre sider er ønskelig. Veggene må kunne tåle støt fra fotstøtter og hjulnav m.v. Trykknappene bør monteres horisontalt, og ingen betjeningsknapper høyere enn 130 cm over golvet. Heisen må stoppe nøyaktig på golvplanet i alle etasjer.

Heisedører må lett kunne betjenes av rullestolbrukere. Automatisk åpner og lukker er å foretrekke og må holde døren åpen i minst seks - sju sekunder.

Brytere, stikkontakter m.v.

Alle installasjoner må kunne nås fra rullestol. Passe høyde over golv er 110 cm, og for stikkontakter ikke lavere enn 50 cm fra golvet.

De enkelte rom

For boligene gjelder de samme krav til rommenes møblerbarhet som for boliger ellers. Om de enkelte møblers og møbelgruppers mål, se HB-3207, 3.74.

Stuen

Stuen må ha gode passasjer for rullestol, men krever ellers ingen spesielle tiltak.

Balkong, veranda

Balkong og veranda har alltid golvet lavere enn stuen. Denne vanskelighet kan elimineres ved et tremmegolv av impregnerte materialer som legges i nivå med stuegolvet. Åpninger i tremmegolv må bare være 5 - 6 mm brede.

Rekkverket bør ha en høyde på 90 - 100 cm over stuegolvets nivå, og det bør ikke være helt tett på øverste del for å gi rullestolbruker anledning til utsyn.

Soverom

Soverom må innrettes med tanke på at sengene skal kunne stelles fra

rullestol. De bør kunne stelles fra to sider, eventuelt må én side og ett endestykke være fritt. Minst én seng må kunne stilles fritt med hodegjerdet mot vegg. På den ene siden av sengen må det være fri plass på 110 cm og på den andre siden minst 80 cm fri plass. Passasje ved fotenden av sengen må være minst 110 cm, og rommet må ha snuplass for rullestol.

Klesskap må være tilgjengelig fra rullestol, og hyller og garderobestenger m.v. anbringes i rekkehøyde ca. 40 - 140 cm over golvet.

Kjøkkenet

Kjøkkenet må være noe rommeligere enn vanlig, da avstanden mellom motstående benker eller mellom benk og vegg må være minst 140 cm. Dessuten må den brukbare oppbevaringsplassen være i rekkehøyde fra rullestolen, og dette krever større lengde på innredningen.

I kjøkken for rullestolbrukere bør arbeidsplaten, med en fri lengde på 70 - 80 cm, plasseres mellom oppvaskbenk og komfyr, helst som en vinkel-løsning. Hensikten er at en i sittende stilling ved arbeidsbenken kan nå både komfyr og oppvaskkum med minst mulig forflytning.

Det må være plass til knærne under arbeidsplassene. Knehøyde i rullestol er 65 - 67 cm, og arbeidsbenken bør ikke være høyere enn 80 cm. Benkehøyden bør kunne reguleres.

Det anbefales å innrette plass for platekomfyr og separat stekeovn, kjøleskap og eventuelt oppvaskmaskin i god arbeidshøyde for rullestolsbruker.

Toalettrom

Det bør være klosett på badet. I familieboliger bør det dessuten være et separat w.c. med håndvask. Baderommet må ha svingeplass for rullestol. Det bør overveies om det skal være plass for rullestolen ved siden av klosettskålen, og i tilfelle på hvilken side. Golvet må være glisikkert. I badekarets forlengelse bør det være en pall 40 cm bred og i høyde med karet. I mange tilfelle er det nødvendig å ha håndtak og armlener festet på veggen, som derfor må gi godt skrufeste.

Vaskerom

Vaskerom bør ligge på boligplanet, enten som en del av kjøkkenet, i forbindelse med badet eller i eget rom. Det må være plass til vaskemaskin, vaskekum, tørkeskap.

I boligblokk med heis kan vaskerom ligge i kjeller. I småhus med kjeller kan vaskerommet ligge i kjelleren når andre enn den bevegelshemmede skal foreta vaskingen.

Entré, gang

Det må være snuplass minst 140 cm bred og frasettingsplass for rullestol samt plass for innredning og nødvendig møblering.

Boder

I boligblokk med heis kan bodene plasseres i kjelleren, ellers må de plasseres på boligplanet.

I småhus med kjeller skal bodene plasseres i kjeller, såfremt noen i hus-

standen kan benytte denne. En bod ca. 5 kvm godtas dessuten plassert på boligplanet uten å bli regnet med i leiearealet.

Garasjer eller biloppstillingsplass

Avstand mellom bolig og biloppstillingsplass må være kortest mulig. Både biloppstillingsplass og atkomst bør helst være overdekket. Biloppstillingsplassen må ha bredde nok til at rullestolen får plass ved siden av bilen når døren åpnes, minimum bredde 3,80 m.

Henvisninger

Det henvises for øvrig til Norges Byggforskningsinstituttts byggdetalj NBI Ac 101 og NBI Ac 201 og til byggeforskriftenes veiledning 31:34, innvendige kommunikasjonsveger.